

Název tematického modulu

4. Rozmanitost přírody

**Školní družina při ZŠ a MŠ Brno,
Antonínská 3**

Hlavní téma: PŘÍRODA OKOLO NÁS – ROSTLINY, ŽIVOČICHOVÉ

Téma: Jak se mění „náš“ strom

- Na vycházkách pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování např. různé stromy a v knížkách a encyklopedii hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech atd. 3,5,6
- Kreslíme určitý strom (květiny, krajinu) v jednotlivých ročních obdobích. 2,6
- Pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění. 1,6
- Porovnáváme siluety stromů s tvarem jejich listů. 1,2,6
- Využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže. 1,2,3

Téma: Stavíme z přírodnin

- Při vycházkách do lesa či parku upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody a zhotovujeme z nich drobné šperky apod. 3,5,6
- Stavíme objekty (nejen domečky) ze shromážděných přírodnin. 2,5,6
- Vyrábíme z nich „lesní strašidlo“. Strašidlu dáme jméno, vytvoříme mu domeček, povídáme si, jaké příběhy zažilo. Jeho příhody hrajeme. 1,2,6
- Obtiskujeme listy – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti, vyrábíme figurky z kaštanů a žaludů. 1,2,6

Téma: Město v lese

- Učíme se poznávat hmyz. 1,2
- Čteme knihu Ferda Mravenec a kreslíme mravence a jiné brouky. 1,6
- Na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat pojmenovávat. 1,2
- Učíme se chránit mraveniště. 1,2
- Stavíme sami mraveniště z jehličí, porovnáváme stavby. 1,5,6

Téma: S hlavou v oblacích

- Při vycházkách pozorujeme život na stromech. 1,2,3
- Učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu. 1,2,4
- Přiřazujeme hlasy k obrázkům ptáků. 1,2,3
- Kreslíme, modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty. 1,2,6

Besedujeme nad obrázky ptáků, využíváme videozáznamy a populárně naučnou literaturu.	1,3,6
Z oken školní družiny pozorujeme hnízdo na stromě a změny v něm.	1
Vyrábíme krmítka pro drobné ptáky.	1,2,4
Krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná /škodí.	3,5,6
V zimě pozorujeme stopy ptáků na sněhu.	1,2
Besedujeme s hajným o lese a jeho obyvatelích.	3,4,6

Téma: Ptačí tajemství

Sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají.	1,2,3
Při vycházce pozorujeme hnízdo čapí rodiny (např. na továrním komíně).	1,3,5
Poznáváme ptáky po hlase a učíme se je napodobovat.	1,2
Pracujeme s atlasem ptáků a nad mapou světa zaznamenáváme do mapy šipkami lety tažných ptáků.	1,6

Téma: Naše květiny

Máme družinu samou květinu – povídáme si o různých odrůdách květin a o jejich podmínkách k životu.	3,5,6
Pečujeme o květiny – pěstujeme, přesazujeme, zaléváme. Už víme, že každá rostlina chce jiné prostředí, jinou péči.	1,2,6
Z květin si vytváříme hezké životní prostředí.	1,2,6
Jdeme na exkurzi do zahradnictví, sledujeme práci zahradnic.	1,2,6

Téma: Jak se budí semínko

Pozorujeme klíčení semínek.	2,6
Kreslíme na proužky papíru „film“ na téma Jak rostou naše sazeničky.	1,2,6
Čteme ukázkou z příběhu Jak Křemílek a Vochoomůrka zasadili semínko. Vymyslíme si zaklínadlo, kterým se semínko budí.	2,3,4,6

Téma: Záhady pod kameny

Z časopisů a jiných ilustrací si vytvoříme pexesa s obrázky živočichů, rostlin, brouků.	1,2,4
Hrajeme (pexesa, kvarteta) s náměty živočichů a rostlin.	1,2,4

Při vycházce sledujeme život pod zvednutým kamenem.	4,5
Sbíráme zajímavé kameny, pyrity, otisky v uhlí apod.	1,2,6
Malujeme na obálky, které jsme donesli z vycházek.	2,6
Navrhujeme a zhotovujeme různé druhy „šperků“ (z kamínků a jiných přírodnin).	1,2,6
Čteme z knih o broucích (např. Ferda mravenec) rodinná soudržnost.	1,4
Vycházka na louku – pozorujeme drobné živočichy (vyhledáváme a určujeme podle atlasu brouků).	1,6
Výstavka fotografií a krátkých písemných příběhů života našich domácích čtyřnohých mazlíčků – vlastní práce.	1,3,6

Téma: Za dobrodružstvím přírody

Čteme z dobrodružné knihy.	1,4
Sbíráme zajímavé pyrity, kameny, otisky v uhlí apod.	5,6
Soutěžíme v poznávání zvířat podle siluet.	1,2,3
Ve skupinách doplňujeme názvy k siluetám vymyšlených zvířat.	1,2,3
Vyhledáváme přírodovědné „nesmysly“ („plody“ buku – žaludy apod.).	1,3
Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určenými písmeny abecedy.	1,2,5
Napodobujeme hlasy zvířat (některé hlasy žáci předvádějí, jiné hádají, pak si role vymění).	2,3,4
Určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška apod.).	1,3
Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin (kdo je rychlejší, kdo je rychlejší, kdo sestaví nejnápaditější obrázky).	2,4,6
Na vycházce do přírody poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče žába, jak se plazí had apod.	3,5,6
Navrhujeme a zhotovujeme různé druhy „šperků“ (různé hmoty, kamínky, přírodní materiál).	1,2

Téma: Práva zvířat

Besedujeme o právech každého živočicha na život. Vyprávíme si o útulcích pro zvířata, příp. některý navštívíme.	2,3,5
V rámci Dne proti hluku jdeme na vycházku do lesa a hrajeme např. hru „Bzučím tiše“.	3,5

Zajímám se o planetu Zemi a o chráněné živočichy pracujeme s tzv. Červenou knihou. 1,3,5,6

V dubnu, Měsíci ptactva, přemýšlíme, co znamenají ptáci v našem životě a jak se o ně starat, v knížkách hledáme informace o právě přilétajících druzích. 1,2,5,6

Při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly, pátráme po lesních produktech, které nás živí. 1,6

Téma: Můj miláček, naši kamarádi – zvířátka

Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují. 1,6

Do třídy můžeme přinést některé z našich domácích zvířat (kočku, morče, osmáka degu a jiné drobné hlodavce), seznámit se s ním, vyprávět si o něm. 1,2,3,4,6

Staráme se o nenáročné zvířátko, které s námi může žít ve třídě (rybičky, strašilky nebo želvička), v péči o ně se střídáme. 1,2,3,4,6

Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme. 2,4,6

Při návštěvě zemědělské farmy se seznamujeme se životem zvířat, která tam pěstují. 1,3,6

Téma: Portrét zvířete; zvířata a jejich mláďata

Získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO. 1,3,6

Navštěvujeme oboru nebo ZOO a poznáváme exotická zvířata. 1,3,5

Na vycházkách do polí a lesů, k rybníku apod. poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí. 1,3,4

Na vycházce pozorujeme zvířata a jejich stopy, ze stop zkusíme vytvářet odlitky. 1,2,3

Z barevných papírů skládáme (origami) zvířátka, která známe, píšeme, jak se jmenují, rozdělíme je na zvířata, která jsme viděli v ZOO, která žijí u nás v lese, na domácí, vodní a jiné živočichy apod. 1,2,6

Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm. 1,6

Hlavní téma: ROČNÍ OBDOBÍ

Téma: Příroda a my (náměty pro všechna roční období)

Besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty. 1,2

Čteme si o přírodě a jejích proměnách. 1,3

Učíme se písničky a básničky s přírodní tematikou.	1,3,5
V hudebních chvilkách zpíváme známé písničky o zvířatech a rostlinách, počasí apod. pokoušíme se o jejich jednoduchý pohybový doprovod.	1,3
Dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny.	1,3
Na vycházkách pozorujeme a poznáváme živočichy, rostliny z obrázků, vědomosti procvičujeme při didaktických hrách.	1,3

Téma: Podzim

Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu, chuti vůně.	1,3
Vyrábíme draky.	2
Pořádáme s tatínky a dědečky drakiádu.	2,3,6
Jdeme na exkurzi do zahradnictví nebo ovocného sadu a besedujeme se sadařem, jak a kdy sklízet a uchovávat ovoce a zeleninu.	1,6
Při podvečerní vycházce si všímáme, jak „usíná“ příroda; výlet spojíme s pečením brambor a jablek nebo opékáním vuřtů.	4,5
Vlastnoručně vyrobenými klíči „zamykáme les“.	4,5
Připravujeme pásmo básniček a písniček o podzimu (i vlastní tvorba).	1,6

Téma: Zima

Pomáháme zvířátkům a ptákům přežít zimu – besedujeme s hajným.	3,6
Vyrábíme jednoduchá krmítka, připravujeme dárečky na vánoční strom v lese (jablka, mrkev, žaludy, kaštiny apod.).	1,6
Navštívíme místní sádky, pozorujeme prodej kaprů.	1,3

Téma: Jar

Na vycházce pozorujeme jarní práce na poli a v zahradě.	1,3
Kreslíme a malujeme první květiny.	1,6
Kreslíme mláďata domácích zvířat.	1,6
Sbíráme léčivé byliny.	1,5
Navštívíme psí útulek, besedujeme s ochránci přírody.	1,3
Organizujeme kuličkádu.	6

Z mladých vrbových proutků zkusíme vyrobit píšálky, pomlázky, pleteme košíčky.	1,2,6
Pozorujeme přírodu a porovnáváme míry předmětů (tenké, malé, barva, materiál apod.).	2,3
Besedujeme nad atlasy rostlin a zvířat – vyhledáváme první jarní květiny a ptáky, kteří se k nám na jaře vracejí z teplých krajů.	1,5,6
Vycházka – shromažďujeme druhy rostlin, které rostou na našich lukách, a lisujeme je.	1,6
Pracujeme ve skupinách – tvoříme herbáře rostlin.	1,6
Vystavujeme jednotlivé herbáře pro rodiče (o třídních schůzkách apod.).	1,3,6

Téma: Týden, měsíc, rok

Z barevných kartonů vyrábíme každý svůj týdenní kalendář a posunovacím okénkem označujeme dny v týdnu.	1,2,3,6
Vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce (roční období).	1,2,3
Dramatizujeme pohádku O dvanácti měsíčkách – připravíme masky pro jednotlivé měsíce.	1,2,3,4

Hlavní téma: POČASÍ

Téma: Pranostika na každý den

V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažujeme o jejich smyslu.	1,2,3
Tvoříme meteorologický kalendář přírody, do kterého každý den pomocí značek zaznamenáváme počasí – teplotu, srážky, vítr, oblačnost.	1,3,4,6
Porovnáváme pranostiky z kalendářů k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí.	2,3,5

Téma: Hra na rosničky

Čteme předpovědi počasí z periodik.	1,3
Každodenně sledujeme předpověď počasí v TV a pak porovnáváme, jak u nás bylo.	1,3,5
Navštívíme meteorologickou stanici.	1,2,3,5

Hlavní téma: VODA

Téma: Vodní hrátky

Besedujeme o vodě, jejích skupenstvích a o významu vody (s využitím obrázkového materiálu	1,2
--	-----

z dětských encyklopedií).	
Podle své fantazie a na základě vlastních poznatků kreslíme koloběh vody v přírodě – využíváme koláže.	1,3,6
Provádíme jednoduché pokusy – odpařování , srážení par, vlastnosti mrznoucí vody.	1,2
Ve spolupráci s ochránci přírody připravíme na jaře slavnostní Otvírání studánky.	1,3,4,5,6

Hlavní téma: CHRÁNÍME SI SVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Téma: Den Země

Sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí – výsledky ankety zpracujeme a zveřejníme (ptáme se kamarádů, rodičů, sourozenců, sousedů...).	2,3,4,5
Vytvoříme plakát ke Dni Země, , popř. využijeme výsledků ankety.	2,4,5
Při vycházkách do okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení výfukových plynů na stromy atd.	1,3,5
Pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí školy a družiny.	5,6
Besedujeme s ekologem, jak můžeme pomoci živé i neživé přírodě.	1,2,6
Třídíme odpad do kontejnerů.	1,5,6

Téma: Co do přírody nepatří

Besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu.	1,4,5
Odpovídáme v kvizu na téma Co do lesa nepatří.	1,2,5
Při vycházce do přírody si všímáme všeho, čím ji poškozují činnost člověka.	4,6
Vycházka do lesa – sběr lesních plodů na zimu pro zvířata.	4,6
Zaměřujeme se na pozorování jednotlivých druhů živočichů a mláďat v přírodě.	5,6

Téma: Hrnečku, vař!

Při výletu do přírody poznáváme lesní plody a pátráme, které z nich jsou léčivé/jedovaté.	1,2
Na kamenné „plotně“ vaříme a pečeme jednoduché jídlo.	2,4,6
Vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě.	1,6

Téma: Chraňme životní prostředí

- S ochránci přírody besedujeme o životě zvířat ve volné přírodě. 3,6
- Při vycházce k rybníku, na pole, do lesa apod. sledujeme živočichy, rostliny, neživou přírodu. Navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí. 1,3,5
- Kreslíme květiny, živočichy a v atlasech zvířat a rostlin vyhledáváme nejdůležitější údaje o nich, kreslíme mapu chráněných a ohrožených živočichů a rostlin. 2,5

Téma: Obrázky z cest

- Shromažďujeme pohlednice z různých zemí světa a v atlasech vyhledáváme místa, odkud nám je někdo poslal. 1,2
- K daným pohlednicím dokreslujeme typ krajiny nebo zvířata a rostliny, které v takové krajině můžeme najít. 1,6
- Obrázky doplníme krátkým textem. 1,2,6
- Vyrobíme a vystavíme náš vlastní Obrazový atlas světa. 1,2,6

Téma. Kniha přírody

- Tvoříme výrobky z přírodních materiálů (lisování, tisk, listová koláž, zvířátka z přírodnin, frotáž apod.). 4,6
- Kompletujeme knihu o Zemi, stromech a zvěři, doplňujeme texty a obrázky. 2,3
- Připravíme výstavku těchto knih, ilustrací a výstřížků pro nás, pro spolužáky i pro rodiče. 1,6
- Sbíráme poklady a zajímavosti pro naši knihu. 5,6
- Vycházka do lesa – pozorujeme rozmary počasí. 1,3

Téma: Udělej si sám

- Lisujeme rostliny, které rostou na našich lukách, a tvoříme z nich herbáře. 1,6
- Jednotlivé herbáře vystavujeme pro rodiče (o třídních schůzkách apod.). 1,3,6
- Vyrábíme kompas z korku a zmagnetizované jehly, jeho pomocí se pak pokoušíme určovat světové strany. 2,3,5,6

Téma: Cesta do pravěku

- Besedujeme nad staršími a novými obrázkovými encyklopediemi o zvířatech, porovnáváme rozdíly v zastoupení zvířecích druhů. 1,3,6
- Kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie. 1,6

Téma: Malý botanik

- Navštívíme botanickou zahradu (park, zahradnictví, aj.). Prohlížíme si rostliny a povídáme si o nich (co potřebují k životu, jak se o ně správně starat, jaké druhy můžeme pěstovat). 1,3,4,5
- Navštívíme lékárnou, besedujeme o sběru léčivých rostlin, o výrobě léků, krémů a čajů z bylinek. 1,3,4
- Pravidla života ve volné přírodě – besedujeme s členem ochránců přírody. 3,6
- Vycházka k rybníku, poli, lesu apod. – sledujeme živočichy, rostliny, neživou přírodu. 1,3,5
- Kreslíme květiny, živočichy – vyhledáváme v atlasech zvířat a rostlin to nejdůležitější o nich. 2,5
- Greenpeace – besedujeme o práci těchto členů. 3,6

Téma: Bystré hlavy

- Hudební chvilka – zpíváme známé písničky o zvířatech a rostlinách. 1,3
- Vycházka do lesa – nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly. 1 - 6

Téma: Příroda a my

- Besedujeme o čtyřech ročních obdobích – změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty. 1,2
- Vycházka – drobné nákupy (soutěžíme ve dvojicích – kdo najde a zapamatuje si nejvíce druhů potravin živočišného i rostlinného původu – soutěž mezi odděleními. 1,3,5

Téma: Zamykání lesa

- Čteme příběhy s přírodní tematikou (pro poslech). 1,3,
- Vycházky do přírody (prakticky ověřujeme své poznatky a vědomosti). 1,4,5
- Podvečerní vycházka (podzim – usínání přírody), spojená s opékáním vuřtů, „zamykáme les“ vlastnoručně vyrobenými klíči. 4,5

Téma: Vědy a objevy

- Vycházka – pracujeme s mapou obce, města a zaměřujeme jednotlivé dominanty obce nebo města. 1,3,4,6
- Skupenství vody. Pokus: Necháme roztát kostky ledu, vodu pak nalijeme do hrnce (konvice) a ohřejeme. Nad párou držíme skleněnou desku nebo láhev a pozorujeme , jak se pára sráží ve vodu. 1,2,3,6

Kompas. Vyrábíme z korku a jehly – z korkové zátky uřízneme úzké kolečko a doprostřed připevníme zmagnetizovanou jehlu. Kompas umístíme do nádoby s vodou, ukazuje směrem severojižním (ověříme). Konfrontace s buzolou. 1,2,3,5,6

Téma: Moje zahrádka

Herbář. Dlouhodobá činnost – sbíráme luční rostliny, určujeme názvy podle klíče nebo atlasu, lisujeme, lepíme a popisujeme, vkládáme rostliny do fólií, řadíme podle abecedy, vážeme herbáře. 1,2,3,6

Malujeme na téma „Moje květina nebo Moje zahrádka“. 1,2,3,6

Paletky. Z kartonu vystříhneme malou paletu a polepíme ji samolepicími štítky tak, aby lepící vrstva byla navrchu. S paletkami se vydáme do lesa a na louku. Sbíráme a lepíme různé přírodniny – trávy, květy, kousky kůry, jehličí, atd. (co najdeme – netrháme). Umělce pochválíme, paletky vystavíme. 1,2,3,4,5

Téma. Malý botanik

Navštívíme botanickou zahradu (park, zahradnictví aj.). 1,3,4,5
Prohlížíme a povídáme si o rostlinách – co potřebují k životu, jak se o ně staráme, druhy rostlin. Po návratu si vypravujeme o tom, co jsme se dozvěděli nového.

Stromy s otisky listů. Uskutečníme na podzim, kdy můžeme sbírat listy a dobře pozorovat stromy bez listů. 1,2,3,6

Pracujeme ve dvojicích, každá dvojice maluje jiný druh stromu a otiskuje do jeho koruny listy, které mu patří.

Léčivé rostliny. Exkurze do lékárny, besedujeme o sběru léčivých rostlin, o výrobě léků, mastí a čajů z bylinek. 1,3,4